

la contra | ENRIC RAMONET

Vint anys i un dia

Els confins són un bon indret per descobrir les claus de la nostra naturalesa

Hi ha molts mons en aquest món i gent que viu en els confins. O que hi treballa. En Ricardo Pipaon n'és un. Aquest navarrès vital i eloqüent que va arribar a les nostres latituds fa més de vint anys forma part dels equips de tractament de la presó gironina. En Ricardo, que és pedagog, és un dels responsables de la secció oberta del centre penitenciari i segurament ho és, segons m'explica, pels efectes de la lectura juvenil de Makarenko: un cèlebre pedagog especialitzat en l'educació de marginals que durant els primers anys de la revolució soviètica va assajar nous procediments educatius basats en la responsabilitat i el sentiment de col·lectivitat. Els confins són un bon indret per descobrir les claus de la nostra naturalesa i diria que en Ricardo ens porta algunes lliçons d'avantatge. Ha treballat a l'interior amb els penats i d'uns anys ençà, des de l'exterior, tutela una trentena d'interns que han abastat el tercer grau i que resideixen un mínim de vuit hores diàries en unes habitacions i amb unes condicions de vida que no deuen diferir gaire de les d'un col·legi major.

Quan va començar, en una presó que aleshores era molt més tensa i molt més cruel, li varen dir que acabaria per esdevenir partidari de la pena de mort. Segueix sense ser-ho i segueix abraçat als principis de rehabilitació i d'inserció que estableix el nostre ordenament jurídic, però diu que, certament, ha conegut individus amb una enorme capacitat pel mal. Ho il·lustra evocant un episodi amb un reclus condemnat pel brutal assassinat de la seva dona. Un home assossegat, de tracte correctíssim, que durant una discussió relacionada amb la concessió d'un permís, mentre ell argumentava la seva negativa amb vehemència, es va mantenir assegut davant seu, immòbil, estranyament pàl·lid i en silenci, fins que, clavant-li una mirada gèlida, li va replicar secament: si vostè vol, pot. En aquell instant, diu, traspassat pels seus ulls terribles, va reconèixer l'home que havia esquarterat la seva dona. El monstre que era capaç de fer-ho. Ho considera, però, una anècdota; el seu client tí-

Una activitat cultural organitzada recentment a la presó de Girona.

pus no és aquest sinó un home d'uns 29 o 30 anys, d'origen estranger o català, condemnat per delictes contra la salut pública. I la seva funció essencial és la de trencar la dinàmica que l'ha conduït al delictes i crear les condicions que facilitin la reinserció sense portar-lo de la mà, sabent que finalment la responsabilitat és seva. La de Girona és una presó petita, de mida humana, equipada, amb múltiples serveis i on els funcionaris—que segons diu emfàticament, són un element d'una enorme importància—ara juguen i fan broma amb els interns. L'ambient és distès i els conflictes escassíssims, però entrar-hi, travessar les cinc portes que es tanquen darrere teu, és com avançar cap un abisme. Una experiència duríssima. Amb tot, però, segons

m'explica, hi ha barris que proporcionen contínues generacions de reclusos, que ho viuen quasi com una revàlida social. La presó, d'altra banda, no deixa de ser un parèntesi, un lloc on ocultar-se de la vida, i el repte definitiu és el retorn a la societat. Es destinen enormes recursos per fer-ho possible i, molt lentament, augmenta el percentatge d'èxits. Li'n demano un i m'ofereix la història d'un reclus amb vint anys de delictes a l'esquena que tot i patir les ineludibles conseqüències d'arrossegar la pròpia biografia, va saber aprofitar la darrera oportunitat. El secret? Una feina, una nova parella i una vida absolutament convencional. I en els confins, diu, saben que això són massa coses per perdre.

la columna | JOSEP M. FONALLERAS

Res de fotos

Amb l'estiu a sobre, molts s'adonen de l'evidència que l'estiu és una època d'exhibició. Amb més o menys entusiasme, els cossos estan a l'abast de cossos. Vull dir que els ulls, vulguis o no, es fixen en l'epidermis amb una intensitat que no s'acostuma a prodigar en altres moments de l'any. La platja és una institució (un concepte, un espai) on la democràcia de la pell senyoreja amb autoritat i sense esclètxes. És evident que ningú no està obligat a ocupar l'espai (o a fer-se seu el concepte; o a envair la institució), però hem de reconèixer que hi ha una certa tendència a anar a la platja, ens agradi o no. Enfrontat al suplici d'ensenyar-se, doncs, el ciutadà (i la ciutadana!) elabora estratègies que li han de fer creure, i ha de fer creure als altres, que el cos en qüestió està en unes condicions òptimes per exhibir-se. Hi ha situacions extremes, tot sigui dit. Parlo de casos radicals en què la persona que es veu en un cul-de-sac opta per una retirada a temps. És a dir, decideix anar a la muntanya. Conec una senyora que ha decidit emprar la tàctica de l'estruc. Arriba aviat a la platja, s'estira a la sorra de bocaterrosa i decideix no moure's ni tan sols en el cas que l'enxampia una onada gegant. Si algú de la família li demana l'oli o un barret per al sol, estira el braç i, amb la mà, remena la bossa amb una eficàcia de professional i, sol·licita, entrega allò que li ha estat demanat.

N'hi ha que opten per oprimir-se el pit amb violència per tal que la consistència i la turgència, inexistent, semblin ben reals. N'hi ha que decideixen no treure's la samarreta no pas amb la intenció de no cremar-se l'esquena sinó d'amagar-se la panxa. Fa poc, en una revista francesa, vaig llegir un reportatge sobre el tema que avui ens ocupa. Tots els enquestats coincidien en un detall: mai no t'has de deixar fer fotos. Les fotos engreixen i distorsionen. En aquest festival de les aparences, dels enganys, de les estratègies, el millor és passar desapercebut i, sempre que sigui possible, no deixar petja. Passi el que passi, doncs, res de fotos.

TANCAMENTS D'ALUMINI I PVC

ORMETAL

MILLOR AÏLLAMENT, DURABILITAT I MENOR MANTENIMENT

Llevant, 7 Pol. Ind. Mas Lladó FORNELLS DE LA SELVA

972 47 61 27 www.ormetal.es

Stein

Les teves imatges digitals preferides en un llibre o en diferents objectes

www.steinfo.com

972 301 844 GIRONA

ambit 7

Disseny d'interiors

C/ Canonge Berca, 13 - Girona

www.ambit7.cat - info@ambit7.cat

972 20 84 04

IG Tel. 972 17 23 53

IGNIFUGATS GIRONA

Protecció passiva contra el foc

SEGELLATS D'INSTAL·LACIONS RESISTENTS AL FOC

www.bristol2000.com